

Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir

**İŐ TEFTİŞ
VE REHBERLİK**

Sosyal Diyalog ve Rehberlikle
Güçlenen İőyerleri

► DİNLENME HAKKI Nedir ve Neden Önemlidir?

**REHBERLİK VE TEFTİŞ
BAŞKANLIğI**

**Uluslararası
Çalışma
Örgütü**

► Dinlenme Hakkı Nedir?

- Dinlenme hakkı, çalışanın fiziksel ve zihinsel olarak yenilenmesi için çalışma süresinin dışında kalan serbest zaman hakkıdır. Anayasamızın 50. maddesi açıkça söyler:

“Dinlenmek, çalışanların hakkıdır.”

- Bu hak, sadece bir ara değil; sağlıklı, verimli ve güvenli bir iş yaşamının temelidir. Düzenli dinlenme, iş kazalarını azaltır, dikkati artırır, hem çalışanın hem de işyerinin verimini yükseltir.

- ✓ **Yorgunluk kaynaklı kazaları önler.**
- ✓ **İş tatmini ve performansı artırır.**
- ✓ **Sosyal dengeyi güçlendirir.**

► Yıllık Ücretli İzin

- Her çalışan, aynı işverene bağlı olarak en az bir yıl çalıştığında yıllık ücretli izne hak kazanır. Süreler, **kıdeme göre artar**:
 - **1 yıldan 5 yıla kadar (5 yıl dahil)** olanlara → 14 gün
 - **5 yıldan fazla 15 yıldan az** olanlara → 20 gün
 - **15 yıl (dahil) ve daha fazla** olanlara → 26 gün
- Yeraltı işlerinde çalışanlara bu sürelere **4 gün eklenir**.
- 18 yaş altı ve 50 yaş üstü işçiler için yıllık izin **en az 20 gündür**.
- Niteliklerinden ötürü bir yıldan az süren mevsimlik veya kampanya işlerinde çalışma, **yıllık izin hakkı doğurmaz**.
- İşveren, Nisan–Ekim ayları arasında işyerinde **toplu izin kararı** alabilir. Henüz yıllık izne hak kazanmamış çalışanlar da bu uygulamaya dahil edilebilir. 100 ve üzeri çalışanı bulunan işyerlerinde **İzin Kurulu** oluşturulur; kurul, izin planlamasına ve uygulamasına yardımcı olur.

► Hafta Tatili ve Ara Dinlenmesi

HAFTA TATİLİ

- Her işçi haftada en az 24 saat kesintisiz dinlenme hakkına sahiptir.
- Çalışılmayan hafta tatili günü için ücret tam olarak ödenir.
- Hafta tatilinde çalışma, fazla çalışma olarak değerlendirilir, o günün ücreti artırımlı olarak ödenir.
- Hafta tatili kesintisiz olarak kullanılmalıdır. En az 24 saat kullanılmayan hafta tatili kullanılmamış sayılır.

Düzenli molalar, güvenli ve verimli bir iş gününün temelidir.

ARA DİNLENMESİ

- Günlük çalışma süresinin ortasında verilen kısa molalardır. Bu süreler **çalışma süresinden sayılmaz**, ancak kullanılması zorunludur.

<i>Günlük Çalışma Süresi</i>	<i>Ara Dinlenme Süresi</i>
4 saate kadar	15 dakika
4-7,5 saat arası	30 dakika
7,5 saat üzeri	60 dakika

- İşin niteliğine göre dinlenme süresi bölünebilir; örneğin yemek ve çay molaları ayrı ayrı kullanılabilir.

► Ulusal Bayram ve Genel Tatil Günleri

► Bu günler, çalışanlar için ücretli izin günleridir.

- **1 Ocak** – Yılbaşı
- **23 Nisan** – Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı
- **1 Mayıs** – Emek ve Dayanışma Günü
- **19 Mayıs** – Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı
- **15 Temmuz** – Demokrasi ve Milli Birlik Günü
- **30 Ağustos** – Zafer Bayramı
- **29 Ekim** – Cumhuriyet Bayramı (1,5 gün)
- **Ramazan Bayramı** (3,5 gün)
- **Kurban Bayramı** (4,5 gün)

► Özel Durumlarda Çalışanın Dinlenme Hakkı

MAZARET İZİNLERİ

► Belirli durumlarda işveren ücretli izin vermekle yükümlüdür:

- Evlilik - Evlat Edinme → 3 gün
- Erkekler için eşinin doğum yapması → 5 gün
- Anne, baba, eş, kardeş veya çocuğunun vefatı → 3 gün

DOĞUM VE SÜT İZİNİ

► Kadın çalışan;

- Doğumdan **önce 8 hafta**,
- Doğumdan **sonra 8 hafta** izin kullanır.
- Çoğul gebelikte doğumdan önceki izin süresine **2 hafta eklenir**.
- Doğumdan sonra çocuk 1 yaşına gelene kadar her gün **1,5 saat süt izni** verilir.

DOĞUM SONRASI ÜCRETSİZ İZİN

- ▶ Doğum sonrası **analık izni bittikten sonra** uygulanır.
- ▶ Amaç, çocuğun bakımı ve yetiştirilmesidir. Çocuğun hayatta olması şarttır. İşçinin isteği üzerine verilir.
- ▶ Kadın işçi ile 3 yaşını doldurmamış çocuğu evlat edinen kadın veya erkek işçiler yararlanabilir.
- ▶ **İlk doğumda 60 gün, ikinci doğumda 120 gün, üçüncü ve sonraki doğumlarda 180 gün** boyunca **haftalık çalışma süresinin yarısı kadar** ücretsiz izin verilir.
- ▶ Çoğul doğumda bu sürelere **30 gün** eklenir.
- ▶ Çocuk engelli doğarsa izin süresi **360 gün** olur.
- ▶ Bu süre boyunca süt izni kullanılmaz.
- ▶ İşçinin sağlık durumu veya işin niteliğine göre bu süreler artırılabilir. Artış, doktor raporu ile belirlenir.
- ▶ Kadın işçi isterse, doğum izninden sonra **6 aya kadar ücretsiz izin** alabilir.
- ▶ 3 yaşını doldurmamış çocuğu evlat edinme hâlinde **bu izin eşlerden birine veya evlat edinene** verilir.

© Uluslararası Çalışma Örgütü - 2025

Bu eser, Creative Commons Attribution 4.0 Uluslararası Lisansı altında lisanslanmıştır. Kullanıcı, lisans kapsamında belirtilen şekilde bu orijinal eseri yeniden kullanabilir, paylaşabilir (çoğaltabilir ve yeniden dağıtabilir) ve uyarlayabilir (yeniden düzenleyebilir, yapabilir, dönüştürebilir ve üzerine ekleme yapabilir). Kullanıcı, orijinal eserin kaynağı olarak ILO'yu açıkça göstermeli ve orijinal içerikte değişiklik yapıldıysa bunu belirtmelidir.

Bu yayın, Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Türkiye Ofisi ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı (RTB) iş birliğinde yürütülen "İş Teftiş Rehberlik ve Sosyal Diyalog Yoluyla İşyeri Uyumunun Güçlendirilmesi" projesi kapsamında hazırlanmıştır. Bu yayın Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir. İçerigi yalnızca ILO sorumluluğundadır ve Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmaz.